

Lombartsijde, een ‘ezelparochie’?

‘GEEN markten zonder ezels!’ G.P.B. hoorde die spreuk te Lombartsijde met de betekenis: in gelijk welke vergadering worden dommigheden uitgemeten en uitgekraamd (hierboven bl. 66).

Deze spreuk heeft ook nog een andere betekenis, nl.: op alle markten zijn er stijfhoofdigen, die in een koopmanschap niet willen lossen en, in den tijd, op een half frankske per beeste bleven steken.

Taai en koppig als een ezel! Dat deze spreuk voornamelijk te Lombardsijde in gebruik was, en ook wel elders in den Westhoek, moet niemand verwonderen. Immers een zeventigtal jaren geleden was Lombardsijde een echt ...ezeldorp. In den werkelijken zin van het woord zelf genomen, natuurlijk. En de driehoek tusschen Lombartsijde-Nieupoort-Oostduinkerke was een echt kweekoord van ezels. De menschen aldaar wisten toen wat een ezel waard was en wat een ezel kon. Jaren en jaren ver was de ezel, aldaar, het trek- en lastdier van garnaalkruiers en van hoveniers. De garnaalkruiers gingen met hun ezeltje de zeevette halen op het strand of aan de haven van Nieupoort; de hoveniers voerden met hun ezeltjes hun groenten naar de markten van Oostende, Nieupoort, Veurne en Diksmuide. De groenten van Lombardsijde waren verre en naar bekend, en de vroege duinaardappels zijn tegenwoordig nog geprezen.

In zijn *Parochieboek van Lomhardzyde* (1866, bl. 8) stipt kannunik Tanghe aan dat Lombardsijde, alsdan, slechts twee peerdeboeren telde. Maar er waren wel vijftig en meer ezelboertjes.

Heden gaan we peerdewedstrijden bewonderen: toenmaals liepen de menschen van de streek een uur ver om ...ezelwedstrijden bij te wonen. In September 1871 had er o.m. een ‘monsterezelwedstrijd’ plaats nabij

‘De Meyboom’, een landelijke herberg-boerderij gelegen halfwege Nieupoort en Nieupoort-Bad. De hoveniers van de stad Nieupoort (die toen 35 ezelboertjes telde), de visschers van Groenendijk, Oostduinkerke en Koksijde, de hoveniers van Lombardsijde, trokken er met honderde ezels naartoe. Lombardsijde behaalde er den eersten prijs voor de ‘luisterrijkste intrede met 74 ezels’. Ook de eerste prijs voor den ‘schoonsten ezel’ en de prijs in den ‘monsterezelloop’ werden door Lombardsijdenaars weggekaapt. Dit staat altemaal vermeld in het plaatselijk weekblad van Nieupoort uit dien tijd, met allerhande pittige bijzonderheden beschreven.

Omstreeks 1900 werden te Nieupoort, op de kermisdagen van St. Jan, nog ezelkoersen gegeven, tusschen de eeuwenoude kastanjeboomen van de Westlaan. Daar hebben we ezels kunnen zien die door niets te bewegen waren, zelfs niet door 't gebruik van peper onder den steert en door 't draaien van den steert zelf!

Deze ezeltjes dienden ook nog voor andere doeleinden. De visschers die nogal veraf woonden, gingen met hun gezin in beevaart naar O.L. Vrouw van Lombardsijde, met de ezelkar. En om, gedurende de goddelijke diensten, al die beestjes koes en stil te houden, had men den kerkhofmuur vol groote haken en krammen geslagen, waaraan de bedevaarders hun langoortjes vastbonden.

Ezels hebben een taai leven. Om te sterven, moet een ezel zich verhangen! De ezels van de Westkust hebben de traditie in eere gehouden, het lang leven namelijk, want tot in 1914 trof men ze nog zoowat overal aan. Althans op de stranden van de badplaatsen in den Westhoek, waar ze ten slotte *strandezels* werden om de zomersche verlofgangers een ritje langs de zee, en deugd en pret aan kleine en groote kinders te bezorgen.

In een mijner aantekeningen vind ik dat kanunnik Duclos ook de Lombardsijdsche ezels kende. In 1880

diende hij heer Nolet de Brauwere van antwoord in een pennestrijd over taalparticularisme. Hij schreef toen: 'Nolet kan geen ezels meer zien of hooren. Van Ceurne of Lombardsijde kan hij niet wezen.'

Kuurne bezat dan ook een ezelprivilege. Wellicht nog andere dorpen of gewesten?
J.F.

- Kuurne is, in West-Vlaanderen, de algemeen bekende en erkende 'ezelparochie'. Bissegem maakt ook wel aanspraak op dien naam, doch eerder op papier - niet in den volksmond. Elders bij de kust zijn Wenduine en Lissewege bekend als prochie van 'Ezelboeren'; 't is daar een 'Ezelstreek' om dezelfde redens als Lombardsijde: kleine boertjes die hun groenten op ezels naar de Blunkenbergsche markt brachten, en later ook hun langoor aan de badgasten verhuurden.

B.

Kerkelijke vonnissen

Afgelezen te Ruiselede 1691-1770

DE volgende nota's vond ik onder de papieren van E.H. Coucke, overleden als pastoor te Westkapelle. Te voren was hij langen tijd onderpastoor te Ruiselede geweest. Hij was een verzamelaar, maar het meest van 'ouden antiek'. Daarop was hij fier. Door erfenis kwamen deze nota's - getrokken uit het kerkarchief van Ruiselede - in de handen van een familielid die ze mij mededeelde. Hier volgt de inhoud.

'Op 29 Aug. 1691 wordt Jan Dewulf van Ruysselede beschuldigd voor valsche belezer en van alle andere soorten van ongeoorloofde middels tot het genezen van menschen en beesten ten einde daardoor geld te winnen. Daardoor reeds vermaand zijnde geweest door zijnen pastoor, Filippus Spanoghe, daarbij eenen ketterschen boek hebbende, die hem verdacht miek van ketterije en andersins gelinqueerd hebbende tot schandaal der kristenen geloovigen, wordt hij veroordeeld op den zondag in den predikstoel door den mond van den pastoor aan God en de geloovigen vergiffenis te vragen over zijne delicten en gegeven schandaal. De sententie zal gelezen worden door den pastoor, en de plichtige zal uit de prochie